

Kiertokirje

poikkeuksista kahdeksan tunnin työajasta annetun lain säännöksistä.

Kahdeksan tunnin työajasta 27 päivänä marraskuuta 1917 annetun lain 12 §:n 2 momentin nojalla, sellaisena kuin se on 14 päivänä elokuuta 1918 annetussa laissa, valtioneuvosto on kesäkuun 21 päivänä 1945 antamallaan päätöksellä määrännyt, että posti- ja lennätinlaitos ei ole sanotun lain alainen, paitsi mitä tulee posti- ja lennätinlaitoksen siivoojiin, lennätinteknillisen osaston alaisiin ensimmäisiin asentajiin, asentajiin ja työntekijöihin, lennätinliikenneosaston alaisiin työntekijöihin, postiosaston alaisiin postinvaihtoa toimittaviin työn-

tekijöihin ja muihin kuin niihin postiljooneihin, jotka toimittavat kirjeenkantoa, postivaunupiirin postiljooneihin, hankinta-toimiston alaisiin vanhempiin autonasentajiin ja autonasentajiin, varastoapulaisiin ja työntekijöihin sekä posti- ja lennätinlaitoksen autojen kuljettajiin ja postilinja-autoissa toimiviin ylimääräisiin postiljooneihin ja autopostiljooneihin.

Tämän sekä että edelläoleva määräys on voimassa 1 päivästä heinäkuuta 1945 saman vuoden loppuun posti- ja lennätinhallitus toimipaikolle tiedoksi täten ilmoittaa.

Helsingissä, heinäkuun 10 päivänä 1945.

Pääjohtajan estyneenä ollessa:

Johtaja **Harry Juselius.**

Johtaja *Matti Aspio.*

POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN KIERTOKIRJEKOKOELMA

945

N:o 165

N:o 165.

Kiertokirje

työpalkkojen säännöstelystä ja siinä käytettävästä paikkakuntaluokittelusta.

1. Valtioneuvosto on talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 1 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 7 päivänä elokuuta 1942 annetussa laissa, sosiaaliministeriön esittelystä 19 päivänä kesäkuuta 1945 päättänyt:

1 §.

Kiinteän ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason aikaansaamiseksi on asianomaisten työnantajain ja heidän järjestöjensä sekä toiselta puolen työntekijäin järjestöjen keskenään tekemissä palkka- ja työehtosopimuksissa pyrittävä muun ohella vakaannuttamaan palkat tasolle, joka takaa työntekijälle kohtuullisen ja hänen työtään vastaavan toimeentulon. Hinta- ja palkkaneuvosto valvoo ja ohjaa sekä avustaa valtioneuvoston tekemien periaatepäätösten puitteissa tässä tehtävässä.

2 §.

Työn laatua ja ammattitaitoa silmällä pitäen palkat on sovellettava niitä perusteita noudattaen, jotka eri työaloilla ja palkkaryhmissä ovat vuosien kuluessa kehittyneet.

Asianosaisten kesken tehtävissä sopimuksissa on määriteltävä kunkin työntekijäryhmän palkka.

Asianosaisilla ei ole oikeutta muuten kuin valtioneuvoston tai hinta- ja palkkaneuvoston palkkoista antamien periaatepäätösten taikka sosiaaliministeriön palkkasaston ohjeiden puitteissa suorittaa palkkojen tai palkkoihin liittyviä työehtoja koskevia järjestelyjä.

3 §.

Kunnes uusi, maan eri alueiden kalleussuhteita osoittava laskelma aikaansaadaan, jaetaan, ellei joillakin aloilla ole toisin sovittu, palkkojen kohtuullisen tason määrittelemiseksi eri paikkakunnat niiden elinkustannusten kalleuden perusteella neljään paikkakuntaluokkaan. Kalleimmat paikkakunnat kuuluvat I luokkaan.

Milloin erityiset syyt vaativat tai milloin asianomaiset järjestöt eivät ole asiasta päässeet sopimukseen, sosiaaliministeriö voi hinta- ja palkkaneuvoston esityksestä määrätä palkat paikkakunnalla korkeammiksi kuin I luokka edellyttäen.

4 §.

Täysin työkykyisten, 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden tuntipalkat, joita työn laadusta ja työalasta riippuen palkkoja sovellettaessa on ohjeena käytettävä, ovat eri palkkaryhmissä ja eri paikkakuntaluokissa:

Paikkakuntaluokat

	I	II	III	IV
Miehet:				
1. palkkaryhmässä	27: —	25: 75	24: 25	23: —
2. „	30: —	28: 50	27: —	25: 50
3. „	32: —	30: 50	28: 75	27: 25
4. „	35: —	33: 25	31: 50	29: 75
Naiset:				
1. palkkaryhmässä	23: — — 25: —	21: 75 — 23: 75	20: 75 — 22: 50	19: 50 — 21: 25
2. „	26: —	24: 75	23: 50	22: —
3. „	27: —	25: 75	24: 25	23: —
4. „	29: —	27: 50	26: —	24: 75

Erilaatuiset työt jaetaan palkkaryhmiin seuraavasti:

1. palkkaryhmä: apu- ja sekatyöt ja niihin verrattavat työt sekä keveät työt;
2. palkkaryhmä: yksinkertaiset vaihetyöt, jotka edellyttämättä kysymyksessä olevan alan täydellistä ammattitaitoa vaativat työntekijältään tottumusta suorittaa vain määrätty työvaihe koneellisessa tuotannossa tai ammattiin kuuluvassa työssä, sekä muut suhteellisen raskaat tai suhteellisesti vähän ammattitaitoa vaativat työt;
3. palkkaryhmä: ammattityöt;
4. palkkaryhmä: vaativat ammattityöt.

Raskaissa apu- ja sekatoissa määräytyvät naisten palkat 1 ja 2 momentin määräyksistä poiketen rakennuslalla 4 palkkaryhmän ja muilla aloilla 2—3 palkkaryhmän tuntipalkkojen mukaan.

Milloin palkkataso jollakin työalalla työn laadusta tai työntekoon vaikuttavista yleisistä olosuhteista johtuen aikaisemmin on ollut palkkojen yleistä keskitasoa alhaisempi tai korkeampi, on työalan palkat sovitettava enintään 5 % 1 ja 2 momentissa mainittuja palkkamääriä alhaisemmiksi tai korkeammiksi.

15—17 vuotiaiden, oppilaiden ja heihin verrattavien palkka on asianomaisen iästä, oppisuhteesta, työkyvystä ja työtaidosta riippuen 40—100 % kysymyksessä olevan alan ja paikkakunnan ammattityöntekijäin tuntipalkasta.

Sen mukaan, poikkeavatko työntekijän työtaito, työteho tai kokemus taikka hänen tehtävänsä hänelle asettamat vaatimukset kysymyksessä olevan työntekijäryhmän yleisestä keskitasosta, voidaan hänelle maksaa enintään 10 % alhaisempi tai enintään 15 % korkeampi palkka kuin työntekijäryhmille edellisten momenttien mukaan on maksettava.

Lyhytaikaisissa, samoin kuin erittäin raskaissa ja erittäin likaisissa töissä on työnantajalla oikeus maksaa enintään 15 %:lla korotettua palkkaa. Milloin tällaisista töistä maksettavista palkoista vakiintuneen tavan mukaisesti kuitenkin voimassa olevissa sopimuksissa on toisin määrätty, noudatetaan sopimuksia.

Milloin jokin työ tai toimi edellyttää edellä 2, 4, 6 ja 7 momentissa mainittua perusteellisempaa perehtymistä, koulutusta ja opintoja sekä tutkintoja taikka erikoisia henkilökohtaisia ominaisuuksia,

kykyjä ja lahjakkuutta, voidaan siitä maksaa palkkaa tämän päätöksen määräyksistä poiketen. Palkkojen suuruutta määrättäessä noudatettakoon tällaisissakin tapauksissa oikeudenmukaisuutta ja kohtuutta sekä järkevää suhteellisuutta, ja on sosiaaliministeriön palkkaosastolla, tarvittaessa hinta- ja palkkaneuvostoa kuultuaan, valta antaa tässä kohden tarkempia ohjeita.

5 §.

Muut aikapalkat kuin tuntipalkat määräytyvät, mikäli kysymyksessä ovat tämän päätöksen alaiset palkat, samassa suhteessa kuin tuntipalkat.

6 §.

Milloin palkkaan sisältyy luontoisetuja, lasketaan niiden raha-arvo sosiaaliministeriön vahvistaman hinnoittelun mukaan.

7 §.

Niillä aloilla, joilla palkkasopimuksissa ei ole urakkatyöperusteita määrätty, on tällaisena urakkatyön hinnoittelun perusteena pidettävä vähintään 30 %:n lisäystä tuntityöhön verrattuna.

Niille työntekijöille, joille ei heidän työalallaan yleisesti vallitsevan tavan mukaisesti voida järjestää urakkatyötä, voidaan maksaa 15 %:lla korotettua tuntipalkkaa.

8 §.

Sen jälkeen kun palkat eri aloilla ovat tämän päätöksen mukaisesti tasoitetut ja vakautetut, voidaan korotuksia niihin hinta- ja palkkaneuvoston suostumuksella sallia yleensä vain tämän päätöksen edellyttämässä puitteissa taikka milloin valtioneuvosto niin määrää tai milloin valtioneuvosto korottaa ohjepalkaksi vahvistamaansa 19 markan tuntipalkkaa maataloudessa.

9 §.

Julkisoikeudellisissa työsuhteessa olevien palkat eivät kuulu tämän päätöksen alaisuuteen.

Maatalous-, metsä- ja uittotyöpalkkojen säännöstelyssä noudatetaan, mitä niistä on erikseen määrätty.

10 §.

Jos jonkin työalan, yrityksen tai työpaikan palkat ovat yleisestä palkkatasosta poikkeavia, on sosiaaliministeriön palkkaosastolla valta määrätä ne uudelleen järjestettäväksi.

11 §.

Hinta- ja palkkaneuvoston asiana on epäselvissä tapauksissa ratkaista, mihin palkkaryhmään mikin työ on luettava.

12 §.

Työnantajain ja heidän järjestöjensä sekä työntekijäjärjestöjen kesken tehdyt palkka- ja työehtosopimukset tulevat voimaan sopimuksissa määrättyinä aikoina. Tehdystä sopimuksesta työnantajan on tehtävä ilmoitus sosiaaliministeriön palkkasastolle, jolla on valta, jos sopimus sisältää jotakin valtioneuvoston tai hinta- ja palkkaneuvoston vahvistamien ohjeiden ja periaatepäätösten vastaista, vaatia siihen muutosta, jolloin hinta- ja palkkaneuvosto päättää asiasta.

13 §.

Sosiaaliministeriöllä on valta määrätä työnantaja antamaan palkkailmoituksia.

Työnantaja on velvollinen vaadittaessa esittämään palkkatarkkailijalle palkkatodistukset ynnä muun selvityksen työntekijäinsä palkoista.

Viranomaisen ei saa ilmaista palkkailmoituksista saamiaan tietoja muuten kuin virkatehtävissä viranomaisille.

14 §.

Joka rikkoo tätä päätöstä, rangaistakoon niin kuin säännöstelyrikosten rankaisemisesta 30 päivänä joulukuuta 1943 annetussa laissa on säädetty, alköönkä sitä osaa työpalkasta, joka on tämän päätöksen vastaisesti suoritettu, sallittako laskea kustannuksiin hintaa tai maksua määrättäessä.

15 §.

Tällä päätöksellä kumotaan työpalkkojen säännöstelystä 12 päivänä tammikuuta 1945 annettu valtioneuvoston päätös.

2. Sosiaaliministeriö on hinta- ja palkkaneuvoston esityksestä valtioneuvoston kesäkuun 19 päivänä 1945 työpalkkojen säännöstelystä antaman päätöksen 3 §:n nojalla 19 päivänä kesäkuuta 1945 määrännyt:

1 §.

Maan kunnat kuuluvat paikkakuntaluokkiin I—IV, joista I luokka on elinkustannuksiltaan kallein ja IV luokka huokein, seuraavasti:

Kunnan nimi	Paikkakuntaluokka
Kaupungit:	
Hamina	III
Hanko	II
Heinola	III
Helsinki (liitosalueineen)	I
Hämeenlinna	III
Iisalmi	III
Joensuu	III

Kunnan nimi

Paikkakuntaluokka

Jyväskylä	II
Kajaani	III
Kaskinen	IV
Kemi	I
Kokkola	III
Kotka	II
Kristiinankaupunki	IV
Kuopio	III
Lahti	II
Lappeenranta	III
Loviisa	III
Maarianhamina	III
Mikkeli	III
Naantali	III
Oulu	II
Pietarsaari	III
Pori	III
Porvoo	III
Raase	III
Rauma	III
Savonlinna	III
Tammisaari	III
Tampere	II
Tornio	I
Turku	II
Uusikaarlepyy	IV
Uusikaupunki	IV
Vaasa	III

Kauppalat:

Forssa	IV
Hyvinkää	III
Ikaalinen	IV
Karjaa	III
Karkkila	III
Kauniainen	II
Kerava	II
Kouvola	III
Lauritsala	III
Liekse	II
Lohja	III
Loimaa	III
Nokia	III
Nurmes	II
Pieksämä	III
Riihimäki	III
Rovaniemi	I
Salo	III
Seinäjoki	III
Suolahti	III
Valkeakoski	III
Vammala	III
Varkaus	III
Väikekoski	III

Maalaiskunnat:

Akaa	III
Alatornio	I
Anjala	III
Enontekiö	I
Espoo (Helsingin—Turuntie ja sen eteläpuoli)	III
Espoo (muu osa)	IV
Hangon mlk.	III
Harjavalta	III
Haukipudas	III
Helsingin mlk. (liitosalueen ulkopuolelle jäävä osa)	II

Kunnan nimi	Paikka- kunta- luokka	Kunnan nimi	Paikka- kunta- luokka
Hyrnsalmi	I	Pudasjärvi	I
Hyvinkään mlk. (Jokela ja Viertola)	III	Puolanka (pohj. osa)	I
Hyvinkään mlk. (muu osa)	IV	Puolanka (etel. osa)	II
Hämeenlinnan mlk. (Alajärvestä pohjoiseen oleva osa)	III	Raision esikaupunkialueet	II
Hämeenlinnan mlk. (muu osa)	IV	Raisio (muu osa)	IV
Ii	I	Ranua	I
Ilimantsi	III	Ristijärvi	II
Inari	I	Rovaniemen mlk.	I
Joutseno	III	Ruokolahti (Kaukopäästä etelään Vuoksen molemmin puolin oleva Vuoksenlaakson teollisuusalue pitäjän rajoja myöten)	II
Jyväskylän mlk. (Tikkakoski, Vaajakoski, Äijälä)	II	Ruokolahti (muu osa)	IV
Jyväskylän mlk. (muu osa)	III	Salla	I
Jämsänkoski	III	Savukoski	I
Jääski (välirauhansopimuksessa mainitusta rajasta pohjoiseen oleva Vuoksen itäpuo- litse Imatralle johtavan maantien ja Vuoksen välinen alue ja sanotun maantien lähiympäristö)	II	Simo	I
Jääski (muu osa)	IV	Sippola	III
Kaarina	II	Sodankylä	I
Kajaanin mlk.	III	Sotkamo	III
Karunki	I	Suomussalmi	I
Kemin mlk.	I	Säynätsalo	III
Kemijärvi	I	Taivalkoski	I
Keuru	III	Tervola	I
Kiiminki	II	Turtola	I
Kittilä	I	Tuusula (Jokela, Järvenpää)	III
Kolari	I	Tuusula (muu osa)	IV
Kuhmo	II	Utajärvi (pohj. osa)	II
Kuivaniemi	I	Utajärvi (etel. osa)	III
Kuusamo	I	Utsjoki	I
Kuusankoski (se alue, joka pohjoisessa ra- joittuu linjaan Suurisaaren eteläkärki— Harjunjoen yli Harjun asemalle vievä maantiesilta sekä lännessä linjaan Suuri- saaren eteläkärki—maantieristeys Kausala —Koria—Kuusankoski)	I	Valtimo	III
Kuusankoski (muu osa)	IV	Vanaja	III
Kuusjärvi	III	Yli-Ii	I
Kymi (teollisuusalue)	II	Ylikiiminki	II
Kymi (muu osa)	III	Ylitornio	I
Lempäälä	III	Ylöjärvi (etel. osa)	II
Lohjan mlk. (Virkkala)	III	Ylöjärvi (pohj. osa)	III
Lohjan mlk. (muu osa)	IV	Kaikki muut maalaiskunnat kuuluvat IV paik- kakuntaluokkaan.	
Maaria	II	2 §.	
Messukylä	II	Milloin jonkin ammatti- tai työalan työn- antaja- ja työntekijäjärjestöjen keskeisissä koko maata käsittävissä sopimuksissa kun- nat on luokiteltu 1 §:ssä määrätystä poik- keavasti, voidaan sovittua luokittelua sillä alalla tämän päätöksen estämättä noudat- taa.	
Muhos (pohj. osa)	III		
Muhos (etel. osa)	IV		
Muonio	I		
Mänttä	III		
Nurmeksen mlk.	III		
Orivesi	III		
Oulujoki	III		
Paltamo	III		
Parainen (Malmi)	III		
Parainen (muu osa)	IV		
Pelkosenniemi	I		
Pielisensuu	III		
Pielisjärvi	III		
Pirkkala	III		
Posio	I		

Helsingissä, heinäkuun 9 päivänä 1945.

Pääjohtajan estyneenä ollessa:

Johtaja **Harry Juselius.**

Johtaja *Matti Aspö.*